

4. Письменський Є.О. Колабораційна діяльність. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану: наук.-практ. комент. / А.А. Вознюк, О.О. Дудоров, Р.О. Мовчан, С.С.Чернявський та ін.; за ред. А.А. Вознюка, Р.О. Мовчана, В.В. Чернея. Київ: Норма права, 2022. С. 84.

5. Кравчук О., Бондаренко М. Колабораційна діяльність: аналіз нової статті 111-1 Кримінального кодексу України. *Вектор прав людини*. URL:<https://hrvector.org/podiyi/22-03-20-mbo>.

6. Методичні рекомендації з питань кримінально-правової кваліфікації, оперативно-розшукової діяльності та кримінального провадження за ст. 111-1 Кримінального кодексу України «Колабораційна діяльність» / С. Албул, Т.Волошанівська, А. Марченко, Г. Мудрецька, Г. Резніченко, І. Федоров, І. Чекмарьова. Одеса: ОДУВС, 2022. 67 с. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/2780/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%202022.pdf>.

7. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

Малахова Вікторія Вікторівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник:

викладач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук **Ткаченко І. М.**

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

На сьогодні наша країна перебуває у найбільш складному становищі з часів проголошення її незалежності внаслідок агресивного повномасштабного російського вторгнення. Одним із болючих питань під час війни є співробітництво громадян країни, на яку здійснено напад, з окупантами. Сам термін «колабораціонізм» (відфр. Collaboration – «співробітництво») визначають як співпрацю населення або громадян держави з ворогом в інтересах ворога-загарбника на шкоду самій державі чи її союзників і участь у переслідуванні патріотів країни, громадянином якої є колаборант. Якщо подивитись у минуле, то прикладів співробітництва з ворогом, нажаль, вистачає майже у всіх народах та державах.

Колабораціонізм підриває національну безпеку України, становить безпосередню загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності, конституційному ладу та іншим національним інтересам України.

15 березня 2022 року набули чинності Закони України № 2108-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» та № 2107-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення

відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність». Таке рішення законодавця безумовно є вчасним та необхідним. Даними законами запроваджено відповідальність за співпрацю з державою-агресором в інформаційній, освітній, політичній, військовій, адміністративній, господарській та трудовій сферах.

З набранням чинності Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України про встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» 15 березня до Кримінального кодексу України були внесені відповідні зміни, а саме Кодекс було доповнено новою статтею 111-1, яка так і називається «Колабораційна діяльність» [1]. Положення цієї статті охороняють основи основ українського народу, суспільства і держави – незалежність, суверенітет, територіальну цілісність та основи конституційного ладу. Вона містить 8 частин і включає значну кількість складів кримінальних правопорушень щодо співпраці з державою-агресором. Згідно з цими змінами, наразі під статтю про колабораційну діяльність (стаття 111-1 ККУ) підпадають такі дії громадян України:

- публічне заперечення збройної агресії, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України;
- публічні заклики до підтримки рішень держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора;
- добровільне обіймання посад у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, зокрема в окупаційній адміністрації держави-агресора;
- пропаганда в закладах освіти незалежно від типів та форм власності з метою сприяння вчиненню збройної агресії проти України;
- організація та проведення заходів політичного характеру, ведення інформаційної діяльності в співпраці з державою-агресором та/або її окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора;
- передання матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора;
- провадження господарської діяльності.

Залежно від тяжкості вчиненого колаборантом кримінального правопорушення, стаття 111-1 Кримінального кодексу передбачає різні види покарань, що можуть застосовуватися до нього:

- позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років, як основне (ч. 1 і ч. 2 ст. 111-1 КК) так і додаткове обов'язкове покарання (частини 3–8 ст. 111-1 КК);
- виправні роботи на строк до двох років;
- арешт на строк до шести місяців;
- штраф до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- позбавлення волі на строк до п'ятнадцяти років;
- довічне позбавленням волі.

Крім того, як додатковий вид покарання до винної особи може застосовуватися конфіскація майна. За вчинення дій, передбачених ч.4 ст.111-1 воно є обов'язковим [2].

В свою чергу, Законом України від 03.03.2022 № 2107-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність» (набрав чинності 15.03.2022 року) внесено зміни до низки інших законодавчих актів України, які стосуються заборони колабораційної діяльності, зокрема, до Виборчого кодексу України, Законів: «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про державну таємницю», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», «Про політичні партії в Україні», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про громадські об'єднання», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [3].

Отже, з початком повномасштабної російсько-української війни колабораціонізм був криміналізований в Україні, хоча гостра потреба постала ще у 2014 році, коли росія стала загарбником на частині української державної території. Уже зара здана стаття активно застосовується органами досудового розслідування та прокуратури, так за статистичними даними Офісу Генерального прокурора станом на 11.11.2022 р. в Україні зареєстровано 3343 злочини за ст. 111-1 КК України. З огляду на продовжувану збройну агресію проти України, удосконалення засобів кримінально-правової охорони національної безпеки та подальше дослідження відповідних правових норм та практики їх застосування є перспективним та актуальним.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» від 03 березня 2022 р. № 2108-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#n12>.

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність» від 03 березня 2022 № 2107-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2107-20#Text>.

Мартишко Микита Володимирович,
здобувач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА УМИСНОГО ЗНИЩЕННЯ ЧИ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА

Одним із завдань правової держави є забезпечення рівного захисту усіх форм власності від усіх видів протиправних посягань, визначення ефективних механізмів охорони прав власників, у тому числі шляхом застосування заходів кримінально-правового впливу. Саме цим обумовлюється актуальність дослідження проблематики кримінально-правової характеристики умисного ст. 194 КК України, яка забезпечує кримінально-правову охорону власності.

Метою статті є висвітлення кримінально правової характеристики умисного знищення чи пошкодження майна.